

Nr 91.

Godkänd av första kammaren den 9 april 1919.

Godkänd av andra kammaren den 9 april 1919.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till dels förordning om ändrad lydelse av 5, 12 och 23 §§ i stadgan om skjutsväsendet den 22 juni 1911, dels förordning med vissa tillfälliga bestämmelser i fråga om skjutsväsendet.

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 37.)

Till Konungen.

I en till riksdagen den 25 februari 1919 avlåten proposition, nr 159, har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogade förslag till

dels förordning om ändrad lydelse av 5, 12 och 23 §§ i stadgan om skjutsväsendet den 22 juni 1911,

dels ock förordning med vissa tillfälliga bestämmelser i fråga om skjutsväsendet.

De propositionen bilagda författningsförslagen äro av följande lydelse:

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 14 saml. Nr 91.

»Förslag

till .

förordning om ändrad lydelse av 5, 12 och 23 §§ i stadgan om skjuts-
väsendet den 22 juni 1911.

Härigenom förordnas, att 5, 12 och 23 §§ i stadgan om skjuts-
väsendet den 22 juni 1911 skola erhålla följande ändrade lydelse:

5 §.

För resandes — — — — — därefter lämpas.
Skjutsdygnet räknas från klockan sex förmiddagen det ena dygnet
till samma tid det andra.

Om tiden — — — — — skjutsanstalten utgått.

Är skjuts — — — — — tillhandahållas.

Om olika — — — — — bestämmer.

Jämte farkost — — — — — befordras.

Om skjuts — — — — — stadgas i 63 §.

12 §.

Maximibeloppet av lega, som i allmänhet må uppbäras för skjuts
efter häst, fastställles för varje stad, som ej hör till landsting, samt i
övrigt för varje län eller, där län är fördelat i särskilda landstingsom-
råden, varje sådant område av Konungen på förslag av vederbörande
stadsfullmäktige eller landsting samt Konungens befallningshavande.
Beloppet kan sättas olika för olika delar av samma län samt för olika
tider av dygnet.

23 §.

Åkdon må ej, med mindre entreprenören det medgiver, belastas med
större tyngd av resande och resgoods än, vid färd efter en häst, ett-
hundrasextio eller, där skjutsaren ej å åkdonet färdas, tvåhundrafyrtio
kilogram och vid färd efter två hästar fyrahundra eller, där skjutsaren
ej å åkdonet färdas, fyrahundraåttio kilogram. Utgör resgoods, som å
åkdonet medföres, ej mer än tio kilogram för varje häst, varde det
goods härvid ej beräknat.

Därest tyngden av resande och resgoods överstiger, vid färd efter
en häst, etthundratrettio eller, där skjutsaren ej färdas å åkdonet, två-
hundratio kilogram samt vid färd efter två hästar trehundrafyrtio eller,

om skjutsaren ej färdas å åkdonet, fyrahundratjugo kilogram, förhöjes skjutslegan med femtio procent.

Person, som fyllt tolv år, anses motsvara åttio samt barn under tolv år fyrtio kilograms vikt.

På häst — — — — — femton kilogram.

Denna förordning träder i kraft den 1 maj 1919.»

»Förslag

till

förordning med vissa tillfälliga bestämmelser i fråga om skjutsväsendet.

1 §.

Utan hinder av vad 5 § i stadgan om skjutsväsendet den 22 juni 1911 innehåller i fråga om grunderna för bestämmande av det antal hästar, som för varje dygn skall tillhandahållas vid skjutsanstalt, äger länsstyrelse, därest så finnes erforderligt för att underlätta åstadkommande av entreprenad vid skjutsanstalten för år 1920, att vid fastställande av entreprenadvillkoren bestämma ett lägre hästantal än som svarar mot skjutsåtgången vid anstalten.

2 §.

Beträffande entreprenadkontrakt, som blivit ingånget före utgången av år 1917, äger länsstyrelse, efter av vederbörande entreprenör därom gjord framställning, att, därest fullgörande av kontraktets bestämmelser i fråga om tillhandahållande av visst hästantal skulle medföra synnerligen stora svårigheter för entreprenören, för tiden intill utgången av år 1920 medgiva nedsättning av nämnda hästantal under vad som må svara mot skjutsåtgången vid skjutsanstalten.

3 §.

Under tiden intill utgången av år 1920 må läkare, veterinär eller barnmorska för sjukresa samt landsfogde, landsfiskal eller länspolis för resa i polisärende, därest resan är av så angelägen och brådskande natur, att den ej tål uppskov, använda vid skjutsanstalt av annan resande beställd, ännu icke utgången skjuts. Likaså må under nämnda tid för sjuk persons forslande till läkare eller sjukvårdsanstalt, därest sådana

omständigheter föreligga, att resan ej tål uppskov, användas för annan bestämd skjuts.

Vid påkallande av sådan med företrädesrätt utgående skjuts skall genom anteckning i dagboken eller på annat sätt redogörelse lämnas för de omständigheter, som betinga skjutsens utgående med företrädesrätt.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen, enligt därå meddelad uppgift, utkommit från trycket i Svensk författningssamling.»

Vid 1918 års lagtima riksdag väcktes inom andra kammaren en motion, nr 79, däri hemställdes, att riksdagen ville besluta att ingå till Kungl. Maj:t med underdånig anhållan, att Kungl. Maj:ts nådiga stadga om skjutsväsendet av den 22 juni 1911 skulle ändras därhän,

att skjutsdygnet (§ 5) räknas från klockan 6 f. m. till samma tid nästa dag,

att legan för skjuts, som till sin huvudsakliga del faller inom tiden 6 e. m.—6 f. m., höjes med 50 procent,

att åkdon (§ 23) icke må, med mindre entreprenör det medgiver, belastas med större tyngd av resande och resgods än 120 kilogram,

att för överskjutande resgodsvikt får uttagas $\frac{1}{2}$ maximilega för varje påbörjat 40-tal kilogram, samt slutligen

att vid svårt väglag (§ 28) resande icke kan fordra skyndsammare fortkomst än $1\frac{1}{2}$ timme på milen.

I enlighet med förslag av jordbruksutskottet, till vars förberedande behandling motionen hänvisades, hemställde riksdagen i skrivelse, nr 93, att Kungl. Maj:t måtte låta utreda, i vad mån ändringar i gällande stadga om skjutsväsendet i de uti motionen angivna avseenden kunde anses erforderliga, ävensom för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde föranleda.

Med anledning av denna riksdagens skrivelse har nu Kungl. Maj:t framlagt förevarande proposition, som innehåller förslag till dels förordning om ändrad lydelse av 5, 12 och 23 §§ i stadgan om skjutsväsendet den 22 juli 1911, dels ock förordning med vissa tillfälliga bestämmelser i fråga om skjutsväsendet.

Vad angår författningsförslaget om *ändringar i skjutsstadgan* avser detta först den i 5 § andra stycket införda bestämmelsen, att skjutsdygnet skall räknas från klockan 6 f. m., i stället för som nu från

6 e. m., det ena dygnet till samma tid det andra. Denna nya bestämmelse överensstämmer med det i ovannämnda motion framlagda förslaget, och föranleder ej någon erinran från riksdagens sida.

Till § 12 i samma stadga har gjorts det tillägg, att maximibeloppet av lega, som i allmänhet må uppbäras för skjuts efter häst inom de i paragrafen angivna särskilda områden, kan av Kungl. Maj:t fastställas olika för olika tider av dygnet. I motionen föreslogs, att lega för skjuts, som till sin huvudsakliga del föll inom tiden 6 e. m. — 6 f. m., skulle höjas med 50 procent.

Av den i propositionen lämnade redogörelsen för de till Kungl. Maj:t avgivna yttrandena framgår, att i fråga om den föreslagna taxeförhöjningen mycket olika åsikter gjort sig gällande såväl beträffande den tid, under vilken den förhöjda legan skulle tillämpas, som beträffande storleken av förhöjningen. Vid sådant förhållande har en generell bestämmelse i skjutsstadgan angående viss höjning av legan under viss tid av dygnet synt departementschefen knappast tillräddig. Lämpligare syntes vara, om Kungl. Maj:t vid fastställande av maximilegan, därest förhållandena så påkallade, fastställde högre lega att tillämpas viss del av dygnet. Enligt departementschefens uttalande lära nuvarande bestämmelser angående fastställande av maximilega visserligen icke innebära hinder för Kungl. Maj:t att fastställa olika lega för olika delar av dygnet, men torde dock möjligen böra i nämnda paragraf uttryckligen uttalas, att legan kunde bestämmas på nu antytt sätt.

Mot den sålunda förordade lösningen i fråga om taxeförhöjningen finner riksdagen icke något att erinra.

23 § i skjutsstadgan har för närvarande följande lydelse:

»Åkdon må ej, med mindre entreprenören det medgiver, belastas med större tyngd av resande och resgods än etthundrasextio eller, där skjutsaren ej å åkdonet färdas, tvåhundrafyrtio kilogram för varje häst. Person, som fyllt tolv år, anses härvid motsvara åttio samt barn under tolv år fyrtio kilograms vikt. Utgör resgods, som å åkdonet medföres, ej mer än tio kilogram för varje häst, varde det gods ej beräknat.

På häst, som av resande användes till ritt, må ej läggas gods till större tyngd än femton kilogram.»

I den ovannämnda motionen föreslogos två ändringar i denna paragraf, nämligen dels att åkdon icke skulle få, med mindre entreprenören det medgäve, belastas med större tyngd av resande och resgods än 120 kilogram, dels ock att för överskjutande resgodsvikt skulle få uttagas en halv maximilega för varje påbörjat 40-tal kilogram.

Beträffande det förstnämnda förslaget skulle detta, enligt vad de-

partementschefen erinrat, medföra, att icke mer än en person skulle äga att utan skjutsarens medgivande färdas efter en häst, vilket innebure en återgång till bestämmelserna i förutvarande skjutsstadga av år 1878. Att efter så pass kort tid i 1911 års stadga införa en bestämmelse, som kunde förhindra två personer att färdas efter en häst, syntes departementschefen emellertid under nuvarande förhållanden så mycket mindre tillrådligt, som därav skulle bliva en följd, att antalet skjutsar måste ökas.

Riksdagen finner även för sin del detta ej lämpligt.

Vad härefter angår förslaget om rätt till uttagande av högre lega vid större belastning, finnas bestämmelserna härom införda i andra stycket av förslagets 23 §. Däri stadgas till en början beträffande färd efter en häst, att, därest tyngden av resande och resgods överstiger 130 kilogram, eller där skjutsaren ej färdas å åkdonet 210 kilogram, skjutslegan förhöjes med 50 procent. Då, enligt vad i tredje stycket av samma paragraf stadgas, person, som fyllt tolv år, anses motsvara 80 kilograms vikt, vilken bestämmelse bibehållits oförändrad, innebär ovannämnda stadgande, att resande må utan förhöjning av legan medföra resgods intill en vikt av 50 kilogram, så kallad frivikt. I motionen föreslogs, som nämnts, en höjning av legan för varje påbörjat 40-tal kilogram. Enligt riksdagens i ovanberörda skrivelse uttalade åsikt borde emellertid frivikten bestämmas högre, vilket Kungl. Maj:t sålunda också ansett lämpligt.

Beträffande bestämmelserna om belastning av åkdon, som drages av två hästar, har departementschefen till en början erinrat, hurusom mot de nuvarande bestämmelserna kunde göras den anmärkningen, att de gäve rum för en sådan tolkning, att vid färd efter två hästar belastningen av resande och resgods icke skulle få uppgå till mer än 320 kilogram, då den skjutsande färdades å åkdonet. Den tillåtna högsta belastningen i detta fall borde emellertid givetvis med endast 80 kilogram, motsvarande skjutsarens beräknade vikt, understiga den belastning, som vore tillåten, då skjutsaren ej färdades å åkdonet.

I enlighet med detta uttalande har första stycket i den föreslagna 23 § avfattats. Härjämte har i detta stycke införts nu gällande bestämmelse, att, därest resgods, som å åkdonet medföres, ej utgör mer än 10 kilogram för varje häst, detta gods ej skall beräknas vid uträkningen av den medgivna belastningen.

I anslutning till nyssnämnda förtydligande av gällande stadganden samt i konsekvens med förut angivna förslag till bestämmelse om frivikten vid färd efter en häst har frivikten av resande och resgods vid färd efter två hästar föreslagits till 340 respektive 420 kilogram och legan förhöjts med 50 procent för överskjutande vikt.

De sålunda framlagda förslagen giva riksdagen icke anledning till någon invändning.

Den i ovannämnda motion slutligen föreslagna ändringen i 28 § av stadgan, att resande vid svårt väglag icke skulle kunna fordra skyndsammare fortkomst än 1 $\frac{1}{2}$ timme på milen, har departementschefen ej ansett lämplig på grund av svårigheten bestämma, vad som bör anses såsom svårt väglag. — Riksdagen delar denna departementschefens uppfattning.

Vad härafter angår förslaget till *förordning med vissa tillfälliga bestämmelser i fråga om skjutsväsendet* innehåller detta i 1 och 2 §§ bemyndigande för länsstyrelse att under vissa angivna förutsättningar för åstadkommande av entreprenad vid skjutsanstalt för år 1920 eller för lindring av svårigheter för upprätthållande av kontraherad skjutshållning för tiden intill utgången av år 1920 medgiva, att hästantalet vid skjutsanstalt hålles lägre än som svarar mot skjutsåtgången vid anstalten.

Ehuru riksdagen hyser betänkligheter mot en dylik nedsättning, som tydligen kan medföra olägenhet för de resande, vill riksdagen dock, med hänsyn till de utomordentliga svårigheter, som under senaste åren mött för skjutshållningens upprätthållande, särskilt i nordligare delarna av landet, samt den korta tid, de ifrågavarande bestämmelserna äro avsedda att gälla, icke motsätta sig förslaget.

I 3 § av förslaget stadgas slutligen företrädesrätt till skjuts i vissa fall för läkare m. fl. Med anledning härav vill riksdagen, utan att ifrågasätta någon förändring av den föreslagna bestämmelsen, uttala sin förväntan, att nödig kontroll skall bliva utövad däröver att ifrågavarande företrädesrätt kommer till användning endast i verkligt trängande fall.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition av riksdagen bifallits.

Stockholm den 9 april 1919.

Med undersåttlig vördnad.